

18.2.2016

Kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ulkomaalaislain muuttamisesta perheenyhdistämissäännösten osalta

Perhe-elämän suoja on yleismaailmallinen ihmisoikeus, josta lainsäädäntöömme on johdettu myös oikeus perheenyhdistämiseen. Perheenyhdistämislainsäädännöllä on tärkeää ennen kaikkea turvata ennen maahantuloa muodostetun perheen yhdistäminen sekä saattaa yksin tulleet alaikäiset yhteen vanhempiensa kanssa. Pakolaisen kohdalla huoli perheestä voi estää elämän aloittamista uudessa kotimaassa.

Esityksessä rajattaisiin perheenyhdistämisiä myös Suomen kansalaisten kohdalla. Suomen kansalaisen puolisolta edellytettäisiin työpaikkaa Suomesta, mikäli puoliso on EU-jäsenmaan tai Pohjoismaan kansalainen. Puolisoa siis kohdeltaisiin jatkossa samoin kuin jos hän ei olisi suomalaisen kanssa naimisissa. Jos puoliso on kotoisin EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta, vaadittaisiin toimeentuloedellytyksen täyttymistä. Suomessa oleskelevalta EU-jäsenmaan tai Pohjoismaan kansalaiselta vaadittaisiin toimeentuloedellytyksen täyttymistä, mikäli tahtoo perheensä Suomeen, tai vaihtoehtoisesti puolison voisi saada oleskeluluvan oman työn tai opiskelun perusteella vapaan liikkuvuuden direktiivin perusteella. Emme kannata näitä muutoksia. Vaikka muissa Pohjoismaissa on tehty vastaavia kiristyksiä, Suomen ei pidä lähteä mukaan tähän kilpailuun.

Tilanteissa, joissa perheenkokoajalla on pakolaisasema, turvattua toimeentuloa tai työpaikkaa ei edellytettäisi, jos perheenjäsenet hakevat oleskelulupaa kolmen kuukauden sisällä pakolaisaseman myöntämisestä. Suomen kansalaisilla ei olisi vastaavaa mahdollisuutta lainkaan, eli pakolaisella olisi esitysluonnoksen mukaan Suomen kansalaista vahvempi oikeus perheenyhdistämiseen.

Suomen kansalaisella on oltava oikeus viettää perhe-elämää Suomessa. Suomalaisen nuoren tulee saada rakastua maailmalla ja tulla perustamaan perhe Suomeen. Euroopassa työskennelleen perheen, jossa toinen vanhempi on suomalainen, tulee voida asettua Suomeen asumaan niin tahtoessaan. Suomen kansalaisuuden merkitystä ei pidä vesittää.

Esitysluonnos ei sisällä esitystä toimeentuloedellytyksen tuloarajojen nostosta, vaan laajentaa säännöksen soveltamisalaa. Tuloraja on korkea, koska meillä on korkea sosiaaliturva Suomessa. Hyväksymme pääsääntöisesti kolmansien maiden kansalaisten perheenyhdistämislle sellaiset tulorajat, että oikeutta toimeentulotukeen ja yleiseen asumislisään ei synny.

Toimeentuloedellytykseen tarvitaan työperusteisessa maahanmuutossa joustavuutta, sillä on tavallista, että suomalaisen yritykseen saapuvan työntekijän puoliso on aluksi vailla työtä, mutta maahantulon jälkeen työllistyy. Perheen tulee voida saapua sujuvasti mukana, muutoin emme pysty houkuttelemaan maahamme osaavaa kansainvälistä työvoimaa.

Lakiesityksen jatkotyöstämisessä on syytä kiinnittää huomiota siihen, että mahdollisuus asettaa toimeentuloedellytys kansainvälistä suojelua saavien perheenyhdistämislle ei rajoitu ainoastaan EU-direktiivin vaan myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen kautta. Sisäministeriön vuonna 2012 julkaiseman selvityksen mukaan ”toimeentuloedellytystä ei voitane asettaa niille perheenjäsenille, joita uhkasi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklan mukainen kohtelu (kidutus ja epäinhimillinen kohtelu) alkuperämaassa”. Vaikka direktiivi antaa mahdollisuuden asettaa toimeentuloedellytys toissijaista suojelua saaville, Euroopan ihmisoikeussopimus estää asettamisen

osalle tästä ryhmästä, mikäli heitä ei voida 3 artiklan mukaisista syistä palauttaa lähtömaihinsa eikä heille muodostu tosiasiallista vaihtoehtoa perheenyhdistämiselle jossakin toisessa maassa. Kiinnitämme lainvalmistelijan huomiota myös YK:n lapsenoikeuksia koskevaan yleissopimukseen, jonka mukaan lapsen etu on asetettava etusijalle kaikissa lapsia koskevissa viranomaisten toimissa.

Perhesideperusteisia oleskelulupia koskevia säännöksiä kiristettiin merkittävästi vuosina 2010-2012. Toimeentuloedellytys ulotettiin koskemaan kansainvälistä suojelua saaneiden perheitä, jos perhe oli muodostettu vasta Suomeen tulon jälkeen. Vuonna 2012 otettiin käyttöön biometriset tunnisteet perhesiteen toteamiseksi sekä poistettiin perheenkokoajan mahdollisuus laittaa yhdistäminen vireille Suomessa. Näiden toimenpiteiden myötä kansainvälistä suojelua saaneiden perheenyhdistämisä on haettu huomattavasti aiempaa vähemmän. Vuonna 2011 vireille pantiin yli 2000 hakemusta, mutta sen jälkeen hakemuksia on jätetty vuosittain noin 600. Esitysluonnoksen tarkoituksena ilmeisesti on ennakoida ja pyrkiä ehkäisemään kasvaneen turvapaikanhakijamäärän myötä mahdollisesti nousevia hakemusmääriä. Esitysluonnoksessa mainitaan tavoitteeksi myös ”vaikuttaa siihen, missä määrin turvapaikanhakijat hakeutuvat juuri Suomeen. Perheenyhdistämisen ehtojen tiukentamisen tavoitteena on varmistaa, ettei Suomi näyttäydy poikkeuksellisen houkuttelevan turvapaikanhakumaana.”

Maahanmuuttopolitiikan painopistettä on siirrettävä hallitsemattoman turvapaikkakäytön tehokkaaseen ehkäisyyn: EU:n ulkorajavalvonnan tehostamiseen, pakolaisleirien tilanteen helpottamiseen, tuen suuntaamiseen kriisimaihin ja lähialueille sekä kiintiöpakolaisjärjestelmän vahvistamiseen.

Peter Östman

Puheenjohtaja

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä